ชื่อแนวปฏิบัติ : การพัฒนาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อป้องกันภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำในผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับบาดเจ็บกระดูกสะโพกหัก หอผู้ป่วยศัลยกรรมอุบัติเหตุ โรงพยาบาลลำปาง

ชื่อผู้พัฒนา : นางสาวสลักจิตร จักร์คำ นางสาววรรณภา อินจม และนางสาวรุ่งนภา ก้างออน

หน่วยงาน : หอผู้ป่วยศัลยกรรมอุบัติเหตุ โรงพยาบาลลำปาง

บทคัดย่อ

ภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำ (Venous Thromboembolism: VTE) เป็นภาวะแทรกซ้อนสำคัญที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับบาดเจ็บกระดูกสะโพกหัก โดยมีอุบัติการณ์สูงถึงร้อยละ 75 และอาจส่งผลให้เกิดภาวะลิ่มเลือดอุดตันในหลอดเลือดแดงที่ปอดสูงถึงร้อยละ 16.5 จากการทบทวนข้อมูลสถิติของหอผู้ป่วยศัลยกรรมอุบัติเหตุ โรงพยาบาลลำปาง ระหว่างปี พ.ศ. 2566–2568 พบว่าผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับบาดเจ็บกระดูกสะโพกหักมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำร้อยละ 52.17, 67.14 และ 58.10 ตามลำดับ แม้ยังไม่พบอุบัติการณ์การเกิดภาวะดังกล่าว แต่ยังไม่มีแนวปฏิบัติทางการพยาบาลที่เป็นมาตรฐานสำหรับการประเมินความเสี่ยง การวางแผน และการจัดการในระยะเฉียบพลัน การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อป้องกันภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำในผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับบาดเจ็บกระดูกสะโพกหักโดยอิงหลักฐานเชิงประจักษ์

กระบวนการพัฒนา สืบค้นหลักฐานตามกรอบ PICOT จากฐานข้อมูล PubMed/MEDLINE, CINAHL, Cochrane Library และ Thai Journal Online ระหว่างปี ค.ศ. 2017–2026 ได้หลักฐานที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 เรื่อง จากนั้นประเมินคุณภาพหลักฐานตามแนวคิด National Health and Medical Research Council (NHMRC) และเกณฑ์ของ Melnyk & Fineout-Overholt (2023) แล้วสังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติทางการพยาบาลจำนวน 18 ข้อ ครอบคลุม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินความเสี่ยง การวางแผนและการจัดการความเสี่ยง การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อป้องกันภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำ การสอนและให้คำแนะนำผู้ป่วย และการบันทึกทางการพยาบาลแบบ AIE (Assessment–Intervention–Evaluation)

การจัดระบบเพื่อรับรองแนวปฏิบัติ ด้านโครงสร้าง มีการจัดทำแผนผังการดูแล (flowchart) อบรมพยาบาลก่อนนำแนวปฏิบัติไปใช้ และนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง แนวปฏิบัติ ฯ ผ่านการประเมินคุณภาพด้วยเครื่องมือ AGREE II โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้คะแนนทุกหมวดมากกว่าร้อยละ 80 และได้รับการรับรองว่าสามารถนำไปใช้ได้จริง จากการทดลองใช้กับผู้ป่วย 6 ราย และพยาบาลวิชาชีพ 10 คน

ผลการศึกษา ผลลัพธ์ร่วม : ไม่เกิดอุบัติการณ์ภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำ พยาบาลมีสมรรถนะและการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 80 และมีความพึงพอใจต่อการใช้แนวปฏิบัติในระดับมาก (Mean= 4.8)

ข้อเสนอแนะควรนำแนวปฏิบัตินี้ไปใช้เป็นแนวทางมาตรฐานในการดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยศัลยกรรมอุบัติเหตุ เพื่อให้พยาบาลสามารถประเมินความเสี่ยงและให้การพยาบาลได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำ, ผู้ป่วยสูงอายุ, กระดูกสะโพกหัก, แนวปฏิบัติทางการพยาบาล, การป้องกันภาวะลิ่มเลือดอุดตันหลอดเลือดดำ